

Fullmäktige 18.08.2025 § 104

§ 104

Motion om att förbättra kunskaperna i finska bland elever med ett främmande språk som modersmål

Beredning och upplysningar:
Soinio Giedre
Kakko Päivi
Takala Sara
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Juri Aaltonens m.fl. motion 20.1.2025 om att förbättra kunskaperna i finska bland elever med ett främmande språk som modersmål och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Aaltonen lämnade understödd av Puntila m.fl. följande förslag till hemställan 12.1.

Fullmäktige hemställer att Esbo stad ställer som mål att halvera andelen personer födda i Finland som studerar S2-lärokursen, till exempel från cirka 80 procent till 40 procent, och anvisar tillräckliga resurser för att uppnå målet.

Kajava lämnade understödd av Puntila följande förslag till hemställan:

Fullmäktige hemställer att kunskaperna i finska hos elever med ett främmande språk som modersmål bedöms systematiskt under skoltiden med ett jämförbart test och att eleverna väljs jämnt till S2-lärokursen på basis av kunskaperna i finska, samt flyttas till S1-lärokursen när språkkunskaperna är tillräckliga.

Puntila lämnade understödd av Marttila m.fl. följande förslag till hemställan 12.3.

Fullmäktige hemställer att man inom sektorn för fostran och lärande söker tekniska stödprogram som stärker språkkunskaperna och inspirerande inlärningslösningar som utnyttjar artificiell intelligens. Med sådana här metoder kan man också skapa individuella inlärningsstigar, öka ordförrådet och stärka motivationen bland eleverna att lära sig både i S1-gruppen och S2-gruppen.

Puntila lämnade understödd av Marttila m.fl. följande förslag till hemställan 12.4.

Fullmäktige hemställer att man inom sektorn för fostran och lärande utreder metoder för att systematiskt mäta utvecklingen av elevernas ordförråd både inom S2-undervisningen och S1-undervisningen. På så sätt kan man i tid identifiera de barn som behöver extra stöd för att lära sig språket.

Efter avslutad diskussion konstaterade ordföranden att stadsstyrelsens förslag hade godkänts enhälligt.

Därefter behandlades förslagen till hemställningar.

Ordföranden frågade om Aaltonens förslag till hemställan kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att fullmäktige hade godkänt förslaget enhälligt.

Ordföranden frågade om Kajavas förslag kan godkännas enhälligt. Eftersom förslaget rönt motstånd, konstaterade ordföranden att mötet måste rösta.

Ordföranden föreslog att de som understöder Kajavas förslag röstar "ja" och de som motsätter sig förslaget röstar "nej". Fullmäktige godkände ordförandens förslag.

Fullmäktige förkastade Kajavas förslag till hemställan med 9 röster mot 55 och 11 blanka. Röstningslistan bifogas till protokollet.

Ordföranden frågade om Puntilas förslag till hemställan 12.3 kan godkännas enhälligt. Eftersom förslaget rönt motstånd, konstaterade ordföranden att mötet måste rösta.

Ordföranden föreslog att de som understöder Puntilas förslag 12.3 röstar "ja" och de som motsätter sig förslaget röstar "nej". Fullmäktige godkände ordförandens förslag.

Fullmäktige godkände Puntilas förslag till hemställan 12.3 med 36 röster mot 9 och 30 blanka. Röstningslistan bifogas till protokollet.

Ordföranden frågade om Puntilas förslag till hemställan 12.4 kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att fullmäktige hade godkänt förslaget enhälligt.

Beslut

Fullmäktige:
Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Dessutom godkändes följande hemställningar: 12.1 och 12.3 och 12.4.

12.1

Fullmäktige hemställer att Esbo stad ställer som mål att halvera andelen personer födda i Finland som studerar S2-lärokursen, till exempel från cirka 80 procent till 40 procent, och anvisar tillräckliga resurser för att uppnå målet.

12.3

Fullmäktige hemställer att man inom sektorn för fostran och lärande söker tekniska stödprogram som stärker språkkunskaperna samt inspirerande inlärningslösningar som utnyttjar artificiell intelligens. Med sådana här metoder kan man också skapa individuella inlärningsstigar, öka ordförrådet och stärka motivationen bland eleverna att lära sig både i S1-gruppen och S2-gruppen.

12.4

Fullmäktige hemställer att man inom sektorn för fostran och lärande

utreder metoder för att systematiskt mäta utvecklingen av elevernas ordförråd både inom S2-undervisningen och S1-undervisningen. På så sätt kan man i tid identifiera de barn som behöver extra stöd för att lära sig språket.

Redogörelse

Juri Aaltonen och 34 andra ledamöter lämnade 20.1.2025 en motion med följande förslag:

1. Esbo stad gör en jämförelse av hur studierna efter grundskolan förverkligats bland barn med ett främmande språk som modersmål i vilken man jämför skillnaderna mellan de barn som deltagit i S1-undervisning med de barn som deltagit i S2-undervisning.
2. Esbo stad sammanställer en förteckning över sätt att säkerställa att föräldrar till barn med ett främmande språk som modersmål förstår vilken inverkan valet av S2-undervisning har på barnets framtida möjligheter.
3. Esbo stad sammanställer en förteckning över sätt att avsevärt minska andelen barn med ett främmande språk som modersmål som väljer S2-undervisning, till exempel till hälften jämfört med nuläget.

Eftersom motionen är direkt riktad endast till att förbättra kunskaperna i finska, har svaret beretts vid resultatenheten för finsk grundläggande utbildning och behandlas endast i nämnden för fostran och lärande. Svenska bildningstjänster har haft möjlighet att kommentera innehållet i svaret.

Svar på motionen

Finska som andraspråk och litteratur (S2) är en av de 12 lärokurserna i läroämnet modersmål och litteratur. Enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen är syftet med S2-lärokursen bland annat att stärka elevens kunskaper i undervisningsspråket, erbjuda verktyg för att utveckla språkkunskaperna under hela livet och stödja barnens och de ungas utveckling till fullvärdiga medlemmar i språkgemenskapen och ge dem språkliga förutsättningar för fortsatta studier.

Enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen fastställs den lämpliga lärokursen för eleven av de lärare som undervisar eleven på basis av elevens kunskaper i finska. Elevens vårdnadshavare fattar dock beslutet om valet av lärokurs. Det är viktigt att lärokursen erbjuder sådan undervisning som lämpar sig bäst för eleven.

I Esbo strävar man efter att så fort som möjligt efter att eleven har börjat i skolan fastställa nivån på elevens kunskaper i finska och den lärokurs i finska som lämpar sig för eleven. I årskurserna 1–6 utnyttjas vid bedömningen av elevens kunskaper i finska till exempel klasslärares observationer i olika språkanvändningssituationer. Dessutom görs en inledande kartläggning av elevens kunskaper i finska. I årskurserna 7–9 utnyttjas observationer i olika språkanvändningssituationer av lärare i olika läroämnen samt en inledande kartläggning som görs av en S2-lärare. Vid bedömningen av elevens språkkunskaper tillämpas nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling (<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/nivaskalan-sprakkunskap-och-sprakutveckling>).

Enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen kan eleven flyttas från S2-lärokursen till lärokursen finska och litteratur (S1) när eleven har uppnått förutsättningarna för studier enligt lärokursen.

Även i Esbo är målet att om elevens kunskaper i finska har utvecklats väl, övergår eleven under den grundläggande utbildningen från S2-lärokursen till S1-lärokursen.

Lärokursen i modersmål och litteratur inverkar inte direkt på elevens möjligheter till fortsatta studier på andra stadiet. När en elev söker till studier på andra stadiet i den gemensamma ansökan, är vitsordet för S2-lärokursen jämställt med vitsordet för S1-lärokursen. Alla läropliktiga får en studieplats på andra stadiet oberoende av vilken lärokurs i modersmål och litteratur de genomfört (<https://www.oph.fi/fi/usein-kysyttya/jos-oppilaalle-valitaan-s2-oppimaara-voiko-se-estaa-tai-hidastaa-hanen>).

Högskolorna beslutar själva om sina urvalskriterier, som kan variera och ändras årligen beroende på ansökningsmålet. Vid direktantagning som gjordes på basis av studentbetyg 2023–2025 poängsattes vitsordet för S2-lärokursen lika som vitsordet för S1-lärokursen med några undantag. Alla sökande ska visa språkkunskaper i det språk som används för undervisning i den läroanstalt de söker till. Kunskaper i finska kan visas genom ett godkänt S2-studentprov vid alla ansökningsmål (<https://yliopistovalinnat.fi/sv/poangsattingen-for-betygsantagningen-2023-2025>).

Eftersom det inte finns några direkta konsekvenser för möjligheterna till fortsatta studier har förhållandet mellan lärokursen i modersmål och litteratur i grundskolan och elevens senare framgång i fortsatta studier eller i arbetslivet inte undersökts. På grund av tekniska och dataskyddsrelaterade orsaker är det inte möjligt att kombinera information om elevens lärokurs i modersmål och litteratur i grundskolan med information om elevens placering i fortsatta studier med hjälp av tillgängliga data och verktyg. Skapande av statistik skulle kräva långsiktigt forskningsarbete av professionella forskare. Esbo stad har inte möjlighet att genomföra ett sådant forskningsprojekt. Enligt läroplanen för den grundläggande utbildningen är ett av de viktigaste målen för S2-undervisningen att garantera att eleverna har språkliga färdigheter för fortsatta studier. Dessa färdigheter garanteras bäst när eleven får ändamålsenlig undervisning. Man ska förtydliga för vårdnadshavarna skillnaderna mellan S1- och S2-lärokursen samt att valet av lärokurs i modersmål och litteratur inte påverkar elevens möjligheter till fortsatta studier. Materialet i anslutning till detta håller på att beredas.

I skolor och läroanstalter bedrivs redan omfattande multiprofessionellt samarbete med vårdnadshavarna på det sätt som bestäms i tjänste- och arbetskollektivavtalet för undervisningspersonal i kommunsektorn (UKTA), undervisnings- och läsårsplanen samt läroanstaltens interna verksamhetsmiljö. Samarbetet stöds också av tolktjänster samt kulturhandledare och experter inom de mångkulturella undervisningstjänsterna. För att vårdnadshavarna ska känna till de olika lärokurserna och det finländska utbildningssystemet måste olika aktörer inom staten och kommunen samarbeta på bred front för att stödja integrationen av vuxna Esbobor med ett främmande språk som modersmål och deras inlärn timer av finska.

Utgångspunkterna bland de elever som studerar S2-lärokursen inom den grundläggande utbildningen är mycket olika beroende på hur länge eleven har bott i Finland och i vilken språkmiljö hen har vuxit upp. Även om eleven är född i Finland har hen inte nödvändigtvis lärt sig finska. Ibland behöver också återflyttare stöd i finska. Det tar 5–7 år att utveckla akademiska språkkunskaper (Cummins, Jim 1996. *Negotiating Identities: Education for Empowerment in a Diverse Society*. Toronto: CAFE, s. 62–63. DivEdin video *What do school leaders need to know*

about students learning the school language (finsk textning):
<https://www.youtube.com/watch?v=czOsfsDwfQQ>).

Finskan har som läroämne en särskild ställning eftersom den samtidigt är både ett objekt för inläringen och ett verktyg för att lära sig innehållet i olika läroämnena. I olika läroämnena används språket på olika sätt. Varje läroämne har sina egna begrepp och sin egen texttyp, som man bör kunna tolka och producera. Enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen omfattar S2-lärokursen helheten för användning av språk som stöd för annat lärande, som stöder elevernas inläring av finska och innehållet i olika läroämnena. Läraren ska i sin undervisning beakta språkmedveten undervisning i varje läroämne och lärokurs.

Inom personalplaneringen ska man säkerställa att det anställs tillräckligt med personal och att personalen är kompetent. Det är viktigt att S2-undervisningen ges av en formellt behörig S2-lärare. Vid behov ska det ordnas möjlighet för klasslärare och lärare i finska och litteratur att genomgå fortbildning och att bli behöriga också som lärare i finska som andra språk. När en lärare har behörighet att undervisa i både S1- och S2-lärokurserna fungerar ordnandet av undervisningen och elevens övergång från en lärokurs till en annan ändamålsenligt och eleven får den undervisning som bäst lämpar sig för hans färdigheter.

Dessutom behövs fortbildning i språkmedveten undervisning. Möjligheten att delta i utbildningar under arbetsdagen samt avgiftsfrihet stöder lärarnas ork i arbetet och deltagandet i utbildningar. Det behövs ytterligare resurser för att ordna detta.

I Esbo stöds lärarna av lärare som sköter särskilda pedagogiska utvecklingsuppgifter (utvecklarlärare) inom språkmedveten undervisning, S2-undervisning och undervisning i det egna modersmålet. Utvecklarlärarna ordnar också utbildningar och pedagogiska kaféer. Utvecklarlärarnas verksamhet har fått mycket beröm av lärare och rektorer. Efterfrågan på utbildning och rådgivning har ökat. För att svara på den ökade efterfrågan bör det reserveras mer resurser för utvecklarlärarnas verksamhet.

Inom de mångkulturella undervisningstjänsterna har det gjorts en detaljerad processbeskrivning och anvisning om övergången från S2-lärokursen till S1-lärokursen. Skolpersonalen har aktivt informerats om anvisningarna i olika kanaler. Arbetet med att informera om anvisningarna fortsätter.

Kunskaper i det egna modersmålet stöder inläring av andra språk och framgång i andra läroämnena. I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen konstateras följande: "Flerspråkiga elever ska uppmuntras att använda de språk de kan på ett mångsidigt sätt under lektionerna i olika läroämnena och i övrig verksamhet i skolan. Genom att utveckla och använda sitt modersmål tillägnar sig eleven och lär sig kommunicera om innehållet i olika läroämnena också på sitt modersmål. Enligt Finlands grundlag har alla som bor i Finland rätt att upprätthålla och utveckla sitt språk och sin kultur. Eleverna ska i mån av möjlighet ges undervisning i sitt eget modersmål."

För närvarande erbjuder Esbo undervisning i eget modersmål i 49 olika språk. Eleverna inom den finska grundläggande utbildningen i Esbo talar över hundra olika modersmål. Det är viktigt att säkerställa att så många elever som möjligt får undervisning i sitt eget modersmål i en pedagogiskt välfungerande undervisningsgrupp.

Under läsåret 2024–2025 har det inom den finska grundläggande utbildningen gjorts en omfattande kartläggning av finskspråkiga och utländska elever födda i Finland och utomlands som studerar de två lärokurserna i läroämnet modersmål och litteratur (S1 och S2). Kartläggningen visade att cirka 83 procent av alla elever med ett främmande språk som modersmål födda i Finland studerade S2-lärokursen inom den finska grundläggande utbildningen läsåret 2024–2025. På basis av uppgifterna från kartläggningen och utvärderingen som gjorts av Nationella centret för utbildningsutvärdering har nya utvecklingsåtgärder inletts inom den finska grundläggande utbildningen.

Som mål för den nya fullmäktigeperioden föreslås att andelen elever födda i Finland som studerar S2-lärokursen halveras från cirka 80 procent till 40 procent. Den första åtgärden är att i samarbete med den finska småbarnspedagogiken precisera processen för att välja lärokursen i finska för nya skolelever med ett främmande språk som modersmål som är födda i Finland. Lärarnas introduktion och kompetensutveckling kräver mer resurser både tidsmässigt och ekonomiskt. Även rektorernas kompetens och ledning bör stödjas med en ändamålsenlig resurs. I samband med utvecklingsåtgärderna kartläggs behörigheterna hos lärare som undervisar i S2-lärokursen.

Det måste säkerställas att man bland elever med ett främmande språk som modersmål genom långsiktiga lösningar och tillräckliga resurser satsar på inläring av finska, integration och uppväxt till likvärdiga medlemmar av samhället. För att språkmedvetenheten ska tillägnas och förankras i skolorna i Esbo behövs det tillräckligt med högklassig och långsiktig kompetensutveckling på alla yrkesnivåer.

Beslutshistoria

Nämnden för fostran och lärande 4.6.2025 § 131

Förslag

Föredragande

Direktören för sektorn för fostran och lärande Merja Narvo-Akkola

Nämnden för fostran och lärande ger ett utlåtande enligt redogörelsen som svar på Juri Aaltonens och 34 andra ledamöters motion 20.1.2025 om att förbättra kunskaperna i finska bland elever med ett främmande språk som modersmål.

Beslut

Nämnden för fostran och lärande:

Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 16.6.2025 § 206

Förslag

Föredragande

Direktören för sektorn för fostran och lärande Merja Narvo-Akkola

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Juri Aaltonens m.fl. motion 20.1.2025 om att förbättra kunskaperna i finska bland elever med ett främmande språk som modersmål och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

1 Äänestyslistat § 104

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite vieraskielisten oppilaitten suomen kielen osaamisen parantamiseksi
- Oman äidinkielen osaaminen oppimisen identiteetin ja osallisuuden tukena

För kännedom